

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-11

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-136

BD/205/44/89

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH
W OCENIE SPOŁECZNEJ

Komunikat z badań

Październik 1989 r.

Według danych z badania przeprowadzonego we wrześniu 1989 roku ponad połowa respondentów (60,8%) uważa, że działalność Rzecznika Praw Obywatelskich dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami, przeciwnego zdania jest zaledwie 8%, prawie jedna trzecia zaś nie ma na ten temat opinii (tab.1).

Najwięcej pozytywnych ocen było wśród osób z wyższym wykształceniem, wśród inteligencji, członków PZPR i SD. Oceny krytyczne wyrażali najczęściej respondenci z wykształceniem średnim, o niskich lub bardzo wysokich dochodach, prywatni właściciele, jak również członkowie PZPR.

Odpowiedzi typu "trudno powiedzieć" najrzadziej udzielały osoby interesujące się polityką i dobrze w niej zorientowane, a więc znające cele i sposoby działania Rzecznika Praw Obywatelskich. Do tej grupy należą przede wszystkim ludzie ze średnim lub wyższym wykształceniem, głównie inteligencja, pracownicy umysłowi, uczniowie i studenci, a także prywatni właściciele; przeważają tu mężczyźni.

O działalności Rzecznika Praw Obywatelskich nie mają wyrobionego zdania przede wszystkim osoby mało interesujące się polityką i nie mające poczucia kompetencji politycznej. Są to ludzie starsi (w wieku powyżej 60 lat), z wykształceniem podstawowym, nie należący do żadnych organizacji czy partii politycznych oraz rolnicy i robotnicy do prac prostych. W tej grupie respondentów przeważają kobiety.

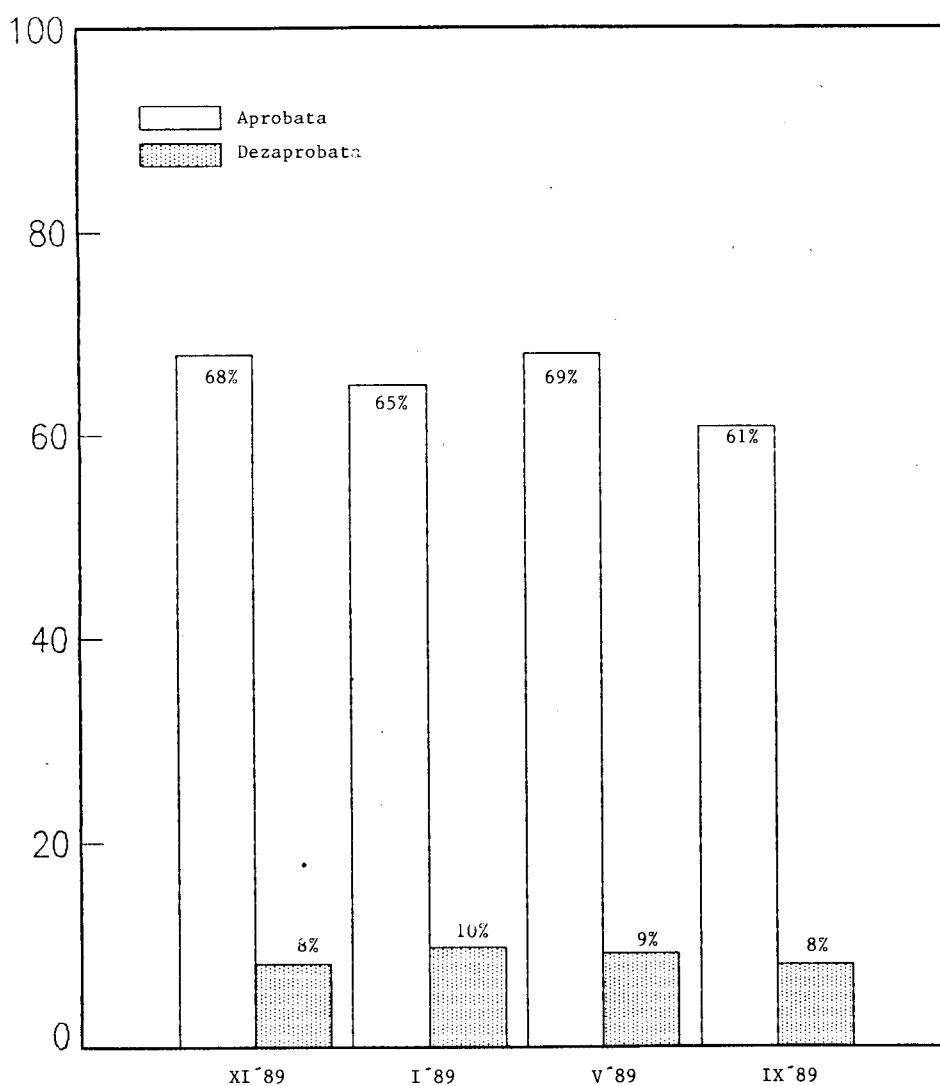
W okresie XI¹⁹⁸⁸ - IX¹⁹⁸⁹ społeczna ocena działalności Rzecznika Praw Obywatelskich nie ulegała istotnym zmianom, chociaż w ostatnim pomiarze (IX¹⁹⁸⁹) stwierdzono, podobnie jak w styczniu¹⁹⁸⁹, pewien wzrost odsetka odpowiedzi unikowych ("trudno powiedzieć"), przy spadku ocen pozytywnych.

Tabela 1

Czy zgadza się Pan(i), że działalność Rzecznika Praw Obywatelskich dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?

w procentach

Terminy badań	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	Liczba badanych
XI 1988	25,0	42,9	5,8	2,3	23,9	1494
I 1989	21,3	43,7	5,9	3,8	25,0	1500
V 1989	22,9	45,1	6,6	2,5	22,9	1495
IX 1989	20,9	39,9	5,2	2,8	30,9	999

Rys.1. Dynamika ocen działalności Rzecznika Praw Obywatelskich w okresie XI '88 - IX '89

Tabela 2

Czy zgadza się Pan(i), że działalność Rzecznika Praw Obywatelskich dobrze służy społeczeństwu i jest zgodna z jego interesami?

Charakterystyka badanych	w procentach				
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>					
Mężczyzna	22,5	43,2	6,0	3,7	24,6
Kobieta	19,5	37,0	4,5	1,9	37,0
<u>Wiek</u>					
18-29	17,2	47,5	4,5	1,8	29,0
30-39	25,2	37,8	6,5	5,3	25,2
40-59	21,6	41,5	6,3	1,7	28,9
Powyżej 60 lat	18,1	32,9	2,9	2,4	43,8
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	20,7	40,7	4,7	2,6	31,3
Miasto	21,1	39,5	5,6	3,0	30,8
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	17,3	34,2	3,8	1,9	42,7
Zasadnicze zawodowe	21,7	42,4	6,0	2,3	27,6
Średnie	22,5	42,9	6,9	4,8	22,8
Ponadśrednie	27,0	46,0	4,0	1,6	21,4
<u>Sektor zatrudnienia</u>					
Uspołeczniony	23,6	40,8	5,2	3,0	27,4
Nie uspołeczniony	18,4	40,6	4,3	3,4	33,3
Nie pracuje	18,1	38,3	5,1	2,2	36,5
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja	29,5	45,5	4,5	4,5	15,9
Pozostali umysłowi	27,1	41,2	4,1	2,9	24,7
Pracownicy handlu i usług	19,0	39,7	7,9	1,6	31,7
Robotnicy wykwalifikowani	21,5	43,6	5,8	3,5	25,6
Robotnicy do prac prostych	18,7	35,2	6,6	2,2	37,4
Rolnicy	18,6	39,1	2,5	3,7	36,0
Prywatni właściciele	16,7	50,0	16,7	0,0	16,7
Emeryci i renciści	18,4	34,1	5,0	2,2	40,2
Uczniowie i studenci	20,4	49,0	4,1	2,0	24,5
Niepracujący	18,6	42,4	5,1	1,7	32,2
<u>Dochód na osobę</u>					
Bardzo niski	22,1	36,5	3,8	3,8	33,7
Niski	16,7	41,9	6,2	4,8	30,5
Przeciętny	22,8	41,9	3,9	1,7	29,7
Wysoki	20,3	40,1	5,5	2,7	31,3
Bardzo wysoki	26,9	33,7	9,6	2,9	26,9
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>					
PZPR	22,9	47,1	12,9	2,9	14,3
SD	25,0	50,0	0,0	0,0	25,0
ZSL	23,7	36,8	5,3	2,6	31,6
Związki zawodowe (OPZZ)	26,2	38,3	6,5	0,9	28,0
"Solidarność"	21,9	43,0	6,3	3,1	25,8
Nie należy do żadnej	18,8	38,3	4,4	3,2	35,2
<u>Przynależność do związków zawodowych w 1981 roku</u>					
"Solidarność"	26,1	42,2	4,1	3,7	23,9
Inne związki	22,7	42,2	7,1	1,3	26,6
Nie należał	18,7	38,9	5,0	2,9	34,5